

"Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinə tələblər haqqında" texniki rəqlamentin təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

"Texniki tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 18.1-ci maddəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

"Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinə tələblər haqqında milli texniki rəqlament" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, "___" _____ 2024-cü il
№ _____

Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinə tələblər haqqında milli texniki rəqlament

1. Ümumi müddəalar

1.1. "Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinə tələblər haqqında" milli texniki rəqlament (bundan sonra – Texniki rəqlament) "Texniki tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun (bundan sonra – Qanun) 7-ci maddəsinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Bu texniki rəqlament yanğınsöndürmə vasitələrinin istehsal, istifadə, saxlama, daşınma (nəqlətmə) proseslərinə dair zəruri tələbləri müəyyən edir.

1.3. Bu texniki rəqlament insanların həyatını və (və ya) sağlamlığını, əmlakını, ətraf mühiti qorumaq, istehlakçıları çaşdıran hərəkətlərin qarşısını almaq məqsədi ilə qəbul edilmişdir.

1.4. Bu texniki rəqlamentin müddəaları yanğınsöndürmə vasitələrinin istehsalı, saxlanması, daşınma (nəqlətmə) və istifadəsi üçün məcburidir.

1.5. Azərbaycan Respublikasında yanğınsöndürmə vasitələrinin təhlükəsizliyinə dair tələbləri müəyyən edən digər texniki rəqlamentlər qəbul edildikdə, Azərbaycan Respublikasında olan yanğınsöndürmə vasitələri bu texniki rəqlamentin tətbiq olunan tələblərinə də uyğun olmalıdır.

2. Əsas anlayışlar

2.1. Bu texniki rəqlamentdə istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

2.1.1. **tənəffüs aparatı** - tənəffüs və görmə orqanları üçün fərdi mühafizə vasitələri;

2.1.2. **qəliblənmiş elektrik quraşdırma məhsulları** - kablərin və naqillərin (borular, qablar, kanallar) çəkilməsi üçün nəzərdə tutulmuş müxtəlif hündürlüyü olan elektrik quraşdırma armaturları;

2.1.3. **yanğın nərdivanı** - eninə dayaq pillələri ilə möhkəm bağlanmış, konstruktiv olaraq iki paralel şaquli teldən ibarət, yanğınları söndürmək və insanları yüksəkliklərdən xilas etmək üçün yanğınsöndürənləri və avadanlıqları binaların yuxarı mərtəbələrinə qaldırmaq üçün daşınan vasitə;

2.1.4. **mobil yanğınsöndürmə avadanlığı** - yanğınsöndürmə idarəsinin şəxsi heyəti tərəfindən qəza və xilasetmə işlərinin aparılması zamanı istifadə üçün nəzərdə tutulmuş nəqliyyat və ya daşınan yanğınsöndürmə maşınları (yanğınsöndürən maşınlar, bütün ərazi üzrə nəqliyyat vasitələri, təyyarələr, vertolyotlar, qatarlar, gəmilər, mobil robot sistemləri, motosikletlər, kvadrisikllər, trisikllər);

2.1.5. **mobil robot** - operator tərəfindən məsafədən idarə olunan, təhlükə zonasında şəxsin bilavasitə iştirakı olmadan yanğınsöndürmə və (və ya) digər növ qəza-xilasetmə işlərini yerinə yetirən mobil yanğınsöndürmə vasitəsi;

2.1.6. **mobil robot kompleksi** - mobil robotun, uzaqdan idarəetmə sisteminin və robotun işini təmin edən vasitələrin birləşməsi;

2.1.7. **motorlu yanğın nasosu** - yanğınsöndürmə avadanlığı ilə təchiz edilmiş, ayrı (müstəqil) mühərriklə idarə olunan mobil (qoşqulu və ya daşınan) motorlu nasos qurğusu;

2.1.8. **yanğın nasosu** - mühərrikin mexaniki enerjisini maye enerjisinə çevirərək yanğınsöndürmə üçün istifadə olunan maye axını yaradan hidravlik maşın;

2.1.9. **yanğınsöndürmə maddəsi** - yanğının dayandırılması üçün istifadə edilən fiziki və kimyəvi xüsusiyyətlərə malik olan bir maddə;

2.1.10. **yanğınsöndürən** - yanğınsöndürmə vasitəsini buraxaraq yanğıni söndürmək üçün nəzərdə tutulmuş portativ və ya mobil cihaz;

2.1.11. **yanğın təhlükələri** - təsiri bir insanın xəsarət almasına, zəhərlənməsinə və ya ölümünə və (və ya) maddi ziyana səbəb ola bilən yanğın amilləri;

2.1.12. **yanğın siqnalı** - işıq, səs, nitq siqnalı (bunların birləşməsi) və ya insanın hiss orqanlarına başqa təsirlər verməklə yanğın barədə insanları xəbərdar etmək üçün nəzərdə tutulmuş texniki cihaz;

2.1.13. **yanğın mənbəyi** - yanğının ilkin başladığı yer;

2.1.14. **ilkin yanğınsöndürmə vasitələri** - yanğının inkişafının ilkin mərhələsində yanğınla mübarizə üçün istifadə olunan yanğınsöndürmə vasitələri;

2.1.15. **yanğın avadanlığı** - yanğınsöndürmə kommunikasiyalarına daxil olan avadanlıqlar, habelə bu avadanlıqlara qulluq vasitələri;

2.1.16. **yanğın detektoru** - yanğın nəticəsində ətraf mühitin fiziki parametrlərində baş verən dəyişiklikləri izləmək və (və ya) yanğın siqnalı yaratmaqla yanğıni aşkar etmək üçün nəzərdə tutulmuş texniki cihaz;

2.1.17. **əl ilə yanğın detektoru** - yanğın siqnalını əl ilə aktivləşdirmək üçün nəzərdə tutulmuş texniki cihaz;

2.1.18. **yanğın hidrantı** - yanğın boru kəmərinə quraşdırılmış və yanğına qoşulma başlığı ilə təchiz edilmiş yanğın söndürmə klapanından və əl lüləsi olan yanğın şlanqından ibarət dəst;

2.1.19. **yanğın şkafı** - yanğın zamanı istifadə olunan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin, o cümlədən insanların mühafizəsi və xilasetmə vasitələrinin, habelə maddi sərvətlərin yerləşdirilməsi və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş yanğın avadanlığı növü;

2.1.20. **konstruksiyanın yanğına davamlılıq həddi (yanğın maneələrinin (baryerlərinin) boşluqlarının doldurulması)** - standart sınaq şəraitində yanğına məruz qalmanın başlanğıcından müəyyən bir struktur üçün normalaşdırılmış həddi vəziyyətlərdən birinin başlanmasına qədər olan müddət;

2.1.21. **yanğın siqnalizasiyasına nəzarət cihazı** - yanğın detektorlarından və bu texniki cihazla qarşılıqlı əlaqədə olan digər cihazlardan siqnalların qəbulu və göstərilməsi, hadisələr üçün texniki cihazla işıq göstəricisi və səs siqnalı cihazları arasında rabitə xətlərinin bütövlüyünə və işləməsinə nəzarət, habelə, yanğınsöndürən idarəetmə qurğusunun işə salınma impulsunun yaranmasını təmin etmək üçün nəzərdə tutulmuş texniki cihaz;

2.1.22. **yanğına nəzarət cihazı** - avtomatik yanğından mühafizə vasitələrinin (sistemlərinin) ötürücülərini idarə etmək, bu ötürücülərlə rabitə xətlərinin bütövlüyünə və idarə olunan yanğın avtomat sisteminin iş rejiminə nəzarət etmək üçün nəzərdə tutulmuş texniki cihaz;

2.1.23. **satıcı** - müəyyən edilmiş qaydada qeydiyyatda alınmış hüquqi şəxs və ya fərdi sahibkar kimi istehlakçıya (istifadəçiyə) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının topdan (pərakəndə) satışını həyata keçirən və texniki rəqlamentlərinin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyan hüquqi şəxs;

2.1.24. **yanğın maneəsi (baryeri)** - yanğından mühafizəni təmin edən vasitə, otaqlar, binalar arasında yanğının yayılmasının qarşısını almaq üçün nəzərdə tutulmuş standart yanğına davamlılıq həddi və yanğın təhlükəsi sinfi olan bina konstruksiyaları, binanın həcm elementi və ya digər mühəndislik qurğuları;

2.1.25. **yanğın zamanı insanların təxliyəsi üçün xəbərdarlıq və idarəetmə sistemi** - insanları yanğının baş verməsi, evakuasiya ehtiyacı, evakuasiya marşrutları və prioritetlər barədə məlumatlandırmaq üçün nəzərdə tutulmuş texniki vasitələr toplusu;

2.1.26. **yanğın xəbərdarlığının ötürülməsi sistemi** - mərkəzləşdirilmiş monitoring məntəqəsində və ya gecə-gündüz növbətçilik edən personalın olduğu otaqda rabitə kanalları vasitəsilə xidməti və diaqnostik bildirişlərin, mühafizə olunan obyektə yanğın haqqında bildirişlərin ötürülməsi və qəbulu üçün nəzərdə tutulmuş texniki vasitələrin məcmusu;

2.1.27. **avtomatlaşdırılmış yanğınsöndürmə sistemi** - obyektin yanğından mühafizəni təmin etmək üçün nəzərdə tutulmuş qarşılıqlı fəaliyyət göstərən yanğın siqnalizasiya sistemlərinin, yanğın xəbərdarlığının ötürülməsinin, insanların evakuasiyasının xəbərdarlığının və

idarə olunmasının, tüstü əleyhinə havalandırmanın, avtomatik yanğınsöndürmə qurğularının və digər avtomatik yanğından mühafizə vasitələrinin məcmusu;

2.1.28. **yanğın siqnalizasiya sistemi** - yanğıni aşkar etmək, yanğın haqqında siqnalları, sistemin iş rejimlərini, digər məlumatları yaratmaq, toplamaq, emal etmək, qeydiyyat almaq və müəyyən formada ötürmək, yanğından mühafizə avadanlığının mühafizəsinə, texnoloji, elektrik və digər avadanlıqlara nəzarət etmək üçün nəzərdə tutulmuş qarşılıqlı əlaqədə olan texniki vasitələrin məcmusu;

2.1.29. **tüstü əleyhinə havalandırma sistemi** - yanğın zamanı bina və tikililərdə tüstülənmə təhlükəsinin, habelə təhlükəli yanğın amillərinin insanlara və maddi sərvətlərə təsirinin qarşısını almaq və ya məhdudlaşdırmaq üçün nəzərdə tutulmuş qarşılıqlı əlaqədə olan texniki vasitələrin məcmusu;

2.1.30. **xilasetmə** - insanların həyatı və (və ya) sağlamlığı üçün təhlükəli yanğın amillərinin təsiri səbəbindən təhlükə yarandıqda, o cümlədən müvafiq texniki xilasetmə və mühafizə vasitələrindən istifadə etməklə təhlükəsiz əraziyə fərdi və ya kollektiv şəkildə hərəkət prosesi;

2.1.31. **mühafizə vasitələri** - əhlükəli yanğın amillərinin təsiri nəticəsində insanların təhlükəsizliyini, o cümlədən onların təxliyyəsini, özünü xilasetmə və xilasetmə işləri zamanı təhlükəsizliyini və mühafizəsinə təmin edən texniki vasitələr;

2.1.32. **yanğınsöndürənlərin fərdi mühafizə vasitələri** - yanğınsöndürən tərəfindən yanğın nəticəsində əmələ gələn təhlükəli maddələrə məruz qalmanın qarşısını almaq və ya azaltmaq üçün geyindi (istifadə olunan) fərdi avadanlıq (yanğınsöndürən üçün xüsusi mühafizə geyimi, yanğınsöndürənin tənəffüs və görmə orqanları, baş, qol və ayaqları üçün fərdi mühafizə vasitələri);

2.1.33. **yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri** - yanğının qarşısını almaq, baş vermə və inkişaf riskini azaltmaq, onun təhlükəli amillərinin yayılmasını məhdudlaşdırmaq, yanğıni söndürmək, insanları xilas etmək və yanğının nəticələrini aradan qaldırmaq, insanların həyatını və (və ya) sağlamlığını, əmlakını və ətraf mühiti yanğından mühafizə etmək, habelə yanğın nəticəsində zərər və (və ya) zədələnmə riskini azaltmaq üçün nəzərdə tutulmuş vasitələr;

2.1.34. **yanğınsöndürənin özünü xilasetmə vasitələri** - fəvqəladə hadisə zamanı yanğınsöndürənin təhlükəli zonadan müstəqil və ya məcburi hərəkətinin təhlükəsizliyini təmin edən texniki vasitələr;

2.1.35. **xilasetmə vasitələri** - insanların təhlükəli yanğın amillərinə və (və ya) müşayiət olunan təsirlərə məruz qala biləcəyi yerlərdən müstəqil və ya məcburi hərəkətini, təhlükəli yanğın amilləri ilə və ya digər səbəblərdən təxliyyəsini təmin edən texniki vasitələr;

2.1.36. **yanğından mühafizə agentləri** - yanğına davamlı tərkib (örmə) və ya yanğına qarşı effektivliyə malik olan və tikinti materiallarının, konstruksiyaların, kabel məməullatlarının, toxuculuq materiallarının yanğından mühafizəsi üçün nəzərdə tutulmuş material;

2.1.37. **robot qurğu** - təhlükəli ərazidə birbaşa insanın iştirakı olmadan funksiyaları, iş növlərini və ya əməliyyatları yerinə yetirən texniki qurğu;

2.1.38. **texniki vasitələr** - yanğın zamanı təhlükəsizliyi və (və ya) yanğından mühafizəni, yanğının söndürülməsini təmin edən sistemlərin (vasitələrin) bir hissəsi kimi fəaliyyət göstərən cihaz;

2.1.39. **yanğınsöndürmə qurğusu** - yanğınsöndürmə vasitəsinə buraxmaqla yanğının söndürülməsi üçün stasionar texniki vasitələrin məcmusu;

2.1.40. **avtomatik yanğınsöndürmə qurğusu** - yanğın siqnalizasiya sistemindən və ya yanğıni aşkar etmək üçün öz texniki vasitələrindən idarəetmə siqnalı alındıqdan sonra yanğınsöndürmə vasitəsinin tədarükünü (buraxılmasını), habelə yanğın siqnalının xarici dövrlərə ötürülməsini təmin edən yanğınsöndürmə qurğusu;

2.1.41. **avtonom yanğınsöndürmə qurğusu** - xarici enerji mənbələrindən və idarəetmə sistemlərindən asılı olmayaraq işləyən və yanğın siqnalının xarici dövrlərə ötürülməsini təmin edən avtomatik yanğınsöndürmə qurğusu;

2.1.42. **modul yanğınsöndürmə qurğusu** - ayrı bir obyekt (otağı, otağın bir hissəsini və (və ya) texnoloji avadanlığın bir hissəsini) söndürmək üçün nəzərdə tutulmuş bir və ya bir neçə yanğınsöndürmə modulundan ibarət avtomatik yanğınsöndürmə qurğusu;

2.1.43. **robot yanğınsöndürmə qurğusu** - yanğın mənbəyini aşkar etmək və yanğın zonasına yanğınsöndürmə vasitəsinin buraxılmasına nəzarət etmək üçün texniki vasitələrlə təchiz edilmiş avtomatik yanğınsöndürmə qurğusu;

2.1.44. **avtonom yanğınsöndürmə cihazı** - yanğının söndürülməsi üçün nəzərdə tutulmuş, təhlükəli yanğın amillərinin işə salınması zamanı yanğınsöndürmə vasitəsinin buraxılmasını təmin edən stasionar texniki cihaz;

2.1.45. **evakuasiya** - insanların evakuasiya marşrutları üzrə təhlükəsiz zonaya mütəşəkkil hərəkəti prosesidir.

3. Texniki rəqlamentin tətbiq sahəsi

3.1. Bu texniki rəqlament Azərbaycan Respublikası ərazisində istifadəsi və icrası üçün yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair məcburi tələbləri, habelə yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin markalanmasına dair tələbləri müəyyən edir.

3.2. Bu texniki rəqlament yanğının qarşısını almaq, onun baş vermə riskini azaltmaq, yanğının inkişafını və onun təhlükəli amillərinin yayılmasını məhdudlaşdırmaq, yanğıni söndürmək, insanları xilas etmək, insanların həyatını, sağlamlığını və əmlakı və ətraf mühiti yanğından qorumaq, habelə yanğın nəticəsində zərər və ya zədələnmə riskini azaltmaq üçün nəzərdə tutulmuş yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinə şamil edilir.

3.3. Bu texniki rəqlamentin tələblərinə tabe olan texniki tənzimləmə obyektlərinin, o cümlədən uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərinin siyahısı bu texniki rəqlamentə əlavədə verilmişdir.

3.4. Əgər yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair səlahiyyətli orqanının bu vasitələrə dair tələbləri müəyyən edən digər texniki rəqlamentləri qəbul edilib və qüvvəyə minibsə, belə yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri Azərbaycan Respublikası ərazisində qüvvəyə minmiş bütün texniki rəqlamentlərinin tələblərinə uyğun olmalıdır.

4. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının müəyyən edilməsi qaydaları

4.1. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin müəyyən edilməsi onların bu texniki rəqlamentin tətbiq dairəsinə aidiyyətini müəyyən etmək, istehlakçıları (alıcıları) çaşdıran hərəkətlərin qarşısını almaq, yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin texniki sənədlərə uyğunluğunu müəyyən etmək üçün aparılır.

4.2. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin müəyyən edilməsi həyata keçirilir:

a) istehsalçı, istehsalçının səlahiyyətli şəxsi, ölkə ərazisində yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığını dövriyyəyə buraxan satıcı (təchizatçı) tərəfindən;

b) Azərbaycan Respublikasının uyğunluğu qiymətləndirən qurumların reyestrinə daxil edilmiş, akkreditə olunmuş sertifikatlaşdırma orqanı (bundan sonra sertifikatlaşdırma orqanı) tərəfindən;

c) bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə əməl olunmasına dövlət nəzarəti (nəzarəti) həyata keçirilərkən Dövlətin səlahiyyətli orqanı tərəfindən.

4.3. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə qurğusunun identifikasiya xüsusiyyətləri onun adı, növü (növü), markası, modeli, təyinatı, əsas texniki parametrləri və xüsusiyyətləri, əmtəə nişanı və (və ya) istehsalçının adı, bu təhlükəsizlik və yanğınsöndürmə cihazının istehsal edildiyi ölkənin adı.

4.4. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentin əhatə dairəsinə aid olduğunu müəyyən etmək məqsədilə onların müəyyən edilməsi bu texniki rəqlamentin V bölməsinə və bu texniki rəqlamentdəki əlavəyə uyğun olaraq həyata keçirilir.

4.5. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin müəyyən edilməsi aşağıdakı üsullardan biri və ya onların hamısı ilə həyata keçirilir:

a) texniki sənədlərə əsasən identifikasiya - yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin növünün (növlərinin), təyinatının və texniki sənədlərdə göstərilən texniki

xüsusiyyətlərinin bu texniki rəqlamentlərin V bölməsində və bu texniki rəqlamentdəki əlavədə nəzərdə tutulmuş məlumatlar ilə müqayisəsi;

b) vizual üsul - yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin görünüşünün texniki sənədlərdə verilmiş təsvirlə müqayisəsi;

c) instrumental üsul – ölçmələrin aparılması və ya yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının sınaqdan keçirilməsi nəticəsində alınan məlumatların texniki sənədlərdə göstərilən texniki xüsusiyyətləri ilə müqayisəsi. Instrumental üsul yanğından mühafizəni təmin etmək və yanğınsöndürmə vasitələrini "a" və "b" bəndlərində qeyd edilmiş metodlar ilə müəyyən etmək mümkün olmadıqda istifadə olunur.

5. Azərbaycan Respublikası ərazisində yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin dövriyyəsi qaydaları

5.1. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri bu texniki rəqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikası ərazisində qüvvəyə minmiş, onlara şamil edilən və digər texniki rəqlamentlərinin tələblərinə (Bu texniki rəqlamentin 8 bölməsində qeyd edilən uyğunluq qiymətləndirməsindən keçdikləri təqdirdə) uyğun gələrsə, dövriyyəyə buraxılır.

5.2. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentə, habelə Azərbaycan Respublikasında qüvvəyə minmiş digər texniki rəqlamentlərin onlara şamil edilən tələblərinə uyğunluğu təsdiq edilməyibsə, məhsul dövriyyəsinin vahid əlaməti ilə işarələnmir və Azərbaycan Respublikası ərazisində dövriyyəyə buraxılmasına icazə verilmir.

6. Texniki tənzimləmə obyektlərinə dair tələblər

6.1. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri yanğının qarşısının alınmasını, baş vermə riskinin azaldılmasını, yanğının inkişafının və onun təhlükəli amillərinin yayılmasının məhdudlaşdırılmasını, yanğının söndürülməsini, insanların xilas edilməsini, insanların həyatının və (və ya) sağlamlığının mühafizəsini, yanğının qarşısının alınmasını, yanğının baş vermə riskinin azaldılmasını, habelə əmlaka və ətraf mühitə yanğın nəticəsində zərər vurma riskinin azaldılmasını təmin etməlidir.

6.2. Yanğınsöndürənlər yanğınsöndürmə vasitələrinin tədarükü xüsusiyyətlərinə və söndürmə taktikasına uyğun olaraq səth (lokal-səthi) və (və ya) həcmli (lokal-həcmli) təchizat üsulu ilə yanğının söndürülməsini təmin etməlidir.

6.3. Qarşılıqlı təsiri yeni yanğın və ya partlayış riskinə səbəb olmayan həmin materialları söndürmək üçün yanğınsöndürən vasitələrdən istifadə edilməlidir.

6.4. Yanğınsöndürmə vasitələri daşınma və saxlama zamanı yanğının söndürülməsi üçün zəruri olan xüsusiyyətlərini saxlamalıdır.

6.5. Yanğından mühafizə vasitələri yanğın təhlükəsinin azaldılmasını və (və ya) mühafizə olunan obyektlərin yanğına davamlılığının tənzimlənən səviyyəyə yüksəldilməsini təmin edən yanğına qarşı effektivliyə malik olmalıdır.

6.6. Yanğından mühafizə vasitələrinin texniki sənədlərində onların tətbiqi sahəsi, səthin hazırlanma üsulu, astarların növləri və markaları, qorunan səthə tətbiq olunma üsulu, qurutma şəraiti, əlverişsiz iqlim təsirlərindən qorunma üsulu, yanğına davamlı örtüklərin şəraiti və istismar müddəti, yanğına qarşı işlərin aparılması zamanı təhlükəsizlik tədbirləri, habelə daşınma və saxlama qaydası bu məhsulların yanğından mühafizə effektivliyini xarakterizə edən texniki göstəricilər barədə məlumatlar olmalıdır.

6.7. Polad konstruksiyaların və (və ya) dəmir-beton konstruksiyaların yanğından mühafizə vasitələri üçün texniki sənədlərdə əlavə olaraq yanğın gecikdirici örtüyün qalınlığı və tələb olunan yanğın gecikdirici effektivliyə nail olmaq üçün zəruri olan yanğından mühafizə agentinin istehlakı, quru qalıq və yanğın gecikdirici örtüyün yanğın gecikdirici effektivliyinin saxlanma müddəti qeyd olunmalıdır.

6.8. Yanğın gecikdirici təbəqənin səthinə dekorativ görünüş vermək və ya mənfəi iqlim təsirlərinə davamlılığı təmin etmək üçün əlavə bir örtük tətbiq etməyə icazə verilir. Bu halda, yanğın gecikdirici effektivliyi əlavə örtük nəzərə alınmaqla müəyyən edilməlidir.

6.9. Kabellər üçün yanğından mühafizə vasitələri üçün texniki sənədlərdə yanğın gecikdirici örtüyün qalınlığı və tələb olunan yanğın gecikdirici səmərəliliyinə nail olmaq üçün zəruri olan yanğından mühafizə agentinin sərfi, quru qalıq və tətbiq sahəsi (istifadə olunan kabellərin xarici örtüklərinin növləri) haqqında məlumatlar göstərilir.

6.10. Ağac və onun əsasında hazırlanmış materiallar üçün yanğından mühafizə vasitələri üçün texniki sənədlərdə tərkibin sıxlığı və onun vahid sahəyə və ya həcmə sərfi (tətbiq üsulundan asılı olaraq) göstərilir. İstehsalçı ağac və ona əsaslanan materiallar üçün yanğından mühafizə vasitələrinin xidmət müddətini 1 ildən çox müddətə təyin edərsə, bu, köhnəlməyə (istismar müddətini başa vurmasına) davamlılıq testləri ilə təsdiqlənməlidir.

6.11. Qeyri-metal materiallardan hazırlanmış qəliblənmiş elektrik quraşdırma məmulatları ayrı-ayrılıqda və ya qrup halında qoyulduqda istiliyə davamlı, qızdırılan naqillə alışmağa, açıq alovlara və yanmanın yayılmasına davamlılığa malik olmalıdır.

6.12. Yanğınsöndürənlər sınaq yanğınları söndürməyi bacarmalıdır.

6.13. Portativ və mobil yanğınsöndürənlərin konstruksiya elementlərinin möhkəmlik xüsusiyyətləri yanğının söndürülməsi zamanı belə yanğınsöndürənlərdən istifadənin təhlükəsizliyini təmin etməlidir.

6.14. Yanğın kranlarında istifadə olunan yanğın kranları və yanğınsöndürmə klapanları bağlama qurğusunun bir nəfər tərəfindən açılması və yanğınsöndürmə su təchizatı sistemindən tələb olunan (standartlaşdırılmış) axın sürəti ilə suyun verilməsini təmin etməlidir.

6.15. Birləşdirici yanğın hidrantlarının başlıqlarının forması (quruluşu) yanğın bölmələri tərəfindən istifadə olunan yanğın şlanqlarının onlara qoşulmasını təmin etməlidir.

6.16. Yanğın şkaflarında təyinatından asılı olaraq ilkin yanğınsöndürmə vasitələri, yanğınsöndürmə vasitələri, fərdi mühafizə vasitələri və xilasetmə vasitələri yerləşdirilməli və saxlanılmalıdır.

6.17. Yanğın şkaflarının forması (dizaynı, quruluşu) onların tərkibində olan texniki avadanlıqların tez və təhlükəsiz istifadəsini təmin etməlidir.

6.18. Yanğın şkafları yanmaz materiallardan hazırlanmalıdır.

6.19. Yanğın şkaflarının xarici dizaynı və onların məzmunu haqqında məlumat yanğın şkaflarında yerləşdirilən texniki avadanlıqların mövcudluğu və tərkibi haqqında operativ məlumat vermək imkanı yaratmalıdır.

6.20. Səyyar yanğınsöndürmə avadanlığı aşağıdakı funksiyalardan birini və ya bir neçəsini təmin etməlidir:

a) yanğınsöndürmə bölmələrinin şəxsi heyətinin, yanğınsöndürmə vasitələrinin, fərdi yanğından mühafizə vasitələrinin, özünü xilas edən yanğınsöndürənlərin, yanğınsöndürmə avadanlıqlarının və insan xilasetmə vasitələrinin yanğın yerinə çatdırılması;

b) yanğın zonasına yanğınsöndürmə vasitələrinin verilməsi;

c) yanğının söndürülməsi ilə bağlı qəza-xilasetmə işlərinin aparılması;

d) yanğın bölmələri tərəfindən görülən işlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi.

6.21. Yanğınsöndürən motorlu nasoslar su təchizatı şəbəkəsindən, qablardan və (və ya) açıq su mənbələrindən yanğının söndürülməsi üçün tələb olunan həcm və iş təzyiqi ilə suyu çıxarmalı və verməlidir.

6.22. Portativ yanğınsöndürmə motorlu nasosların konstruksiyası onların 2 operator tərəfindən daşınmasına və yerdə (su səthində) quraşdırılmasına imkan verməlidir.

6.23. Qoşqulu yanğınsöndürmə motorlu nasoslar həmişə qoşqulara quraşdırılmalıdır. Qoşquların dizaynı yanğınsöndürən motorlu nasosların yanğın yerinə daşınmasının təhlükəsizliyini və suyun yığılması və verilməsi zamanı onların sabit yerləşdirilməsini təmin etməlidir.

6.24. Mobil yanğınsöndürmə avadanlığı üçün mərkəzdənqaçma yanğın nasosları su, köpükləndiricilərin sulu məhlullarını tələb olunan (standartlaşdırılmış) axın sürəti və iş təzyiqi ilə təmin etməlidir.

6.25. Mobil yanğınsöndürmə avadanlığı üçün mərkəzdənqaçma yanğın nasoslari konstruksiya xüsusiyyətlərindən və əsas parametrlərindən asılı olaraq aşağıdakıları təmin etməlidir:

- a) normal təzyiqdə su və yanğınsöndürmə məhlullarının verilməsini;
- b) yüksək təzyiqdə su və yanğınsöndürmə məhlullarının verilməsini;
- c) normal və yüksək təzyiqdə su və yanğınsöndürmə məhlullarının eyni vaxtda verilməsini;
- d) açıq su mənbələrindən suyun qəbulunu (sorulması).

6.26. Yanğın avtomat sistemlərinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən texniki vasitələr təyinatından asılı olaraq aşağıdakı funksiyalardan birinin və ya bir neçəsinin yerinə yetirilməsini təmin etməlidirlər:

- a) yanğının avtomatik aşkarlanması, yanğın signalının avtomatik və ya əl ilə işə salınması;
- b) yanğın haqqında növbətçi heyətin məlumatlandırılması;
- c) insanları yanğın haqqında xəbərdar etmək və insanların evakuasiyasına nəzarət etmək, evakuasiya işıqlandırmasını yandırmaq üçün texniki qurğulara və yanğından mühafizə sistemlərinin hərəkətvericilərinə (yanğınsöndürmə, tüstüdən havalandırma) nəzarət signalının verilməsi;

d) mühəndislik və texnoloji avadanlıq üçün idarəetmə signalının yaradılması;

e) yanğın avtomat sistemlərinin bir hissəsi olan ayrı-ayrı texniki qurğular arasında rabitə xətlərində nasazlığın baş verməsi barədə növbətçi heyətin məlumatlandırılması.

6.27. Yanğın avtomat sistemlərinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən texniki vasitələr bir-biri ilə, habelə onlarla qarşılıqlı əlaqədə olan digər texniki vasitələrlə elektrik və informasiya uyğunluğunu təmin etməlidir.

6.28. Yanğın avtomat sistemlərinin tərkib hissəsi kimi işləyən texniki vasitələr yüksək temperatur və rütubət şəraitində, habelə mexaniki gərginlik şəraitində işlək vəziyyətdə qalmalıdır.

6.29. Yanğın signalizasiya sistemlərinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən texniki vasitələr təyinatından asılı olaraq aşağıdakı funksiyalardan birinin və ya bir neçəsinin yerinə yetirilməsini təmin etməlidirlər:

- a) yanğının aşkarlanması;
- b) yanğın signalının yaradılması, toplanması, emalı, qeydiyyatı və verilmiş formada ötürülməsi, yanğın signalizasiya sisteminin iş rejimləri;
- c) texniki yanğından mühafizə vasitələrinə, texnoloji, elektrik və digər avadanlıqlara nəzarət etmək üçün signalın göndərilməsi.

6.30. Yanğın xəbərdarlığının ötürülməsi sistemlərinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən texniki vasitələr aşağıdakıları təmin etməlidir:

a) obyektin yanğın avtomatik sistemi tərəfindən qeydə alınan yanğın və nasazlıqlar haqqında signalizasiya bildirişlərinin rabitə xətti və ya xətləri vasitəsilə mərkəzləşdirilmiş monitoring konsoluna ötürülməsi;

b) obyektin yanğın avtomatik sistemi ilə mərkəzi monitoring konsolu arasında rabitə xətlərinin istismara yararlılığının avtomatik monitoringi.

6.31. Yanğın xəbərdarlığı və evakuasiyaya nəzarət sistemlərinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən texniki vasitələr insanların təxliyəsi üçün tələb olunan vaxt ərzində insanların yanğın haqqında məlumatlandırılmasını təmin etməli, habelə təxliyə marşrutları və üsulları haqqında əlavə məlumat verməlidir.

6.32. Yanğın signalizasiyası və evakuasiya idarəetmə sistemlərinin bir hissəsi kimi fəaliyyət göstərən texniki qurğular insanların yanğın haqqında aşağıdakı vasitələrdən biri və ya onların hər hansı məqbul kombinasiyası ilə məlumatlandırılmasını təmin etməlidir:

a) insanların daimi və ya müvəqqəti yerləşdiyi binanın bütün sahələrinə işıq, səs və (və ya) nitq signalının verilməsi;

b) insanların təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə və yanğın zamanı çaxnaşmanın qarşısının alınmasına yönəldilmiş təxliyə prosesi, təxliyə marşrutları, hərəkət istiqaməti və digər hərəkətlərin zəruriliyi haqqında xüsusi hazırlanmış mətnlərin yayımlanması;

c) fərdi xəbərdarlıq signalının təqdim edilməsi (ışıq, səs, vibrasiya signalı və əks əlaqə ilə fərdi cihazlardan istifadə etməklə);

d) evakuasiya yollarında yanğından mühafizə nişanlarının tələb olunan müddətdə işıqlandırılması;

e) yanğın avtomatik siqnalından evakuasiya (fövqəladə) işıqlandırmanın yandırılması;

f) təcili çıxış qapılarının kilidlərinin uzaqdan açılması;

g) yanğın postunu (nəzarət otağını) yanğın xəbərdarlığı zonaları ilə əlaqə ilə təmin etmək;

6.33. evakuasiya zamanı insanları məlumatlandırmağın digər yolları.

6.34. Yanğın xəbərdarlığı siqnalları digər məqsədlər üçün siqnallardan fərqli olmalıdır.

6.35. Yanğın siqnalizasiyaları zərurət yarandıqda elektrik şəbəkəsinə, eləcə də ayrılan qurğulardan istifadə edilmədən digər zəruri rabitə xətlərinə qoşulmalıdır. Yanğın siqnalları səs və nitq siqnallarını ötürərkən səs səviyyəsini tənzimləyə bilməməlidir.

6.36. Avtomatik yanğınsöndürmə qurğularının tərkibində fəaliyyət göstərən texniki vasitələr (o cümlədən, avtonom yanğınsöndürmə qurğuları, modul yanğınsöndürmə qurğuları, robotlaşdırılmış yanğınsöndürmə qurğuları) təyinatından asılı olaraq (insan müdaxiləsi olmadan) yanğının aşkar edilməsini, yanğın siqnalının xarici sxemlərə ötürülməsini və yanğın zonasına tələb olunan (standartlaşdırılmış) xüsusiyyətlərə malik yanğınsöndürmə vasitəsinin verilməsini (buraxılması) təmin etməlidir.

6.37. Avtonom yanğınsöndürmə qurğularının bir hissəsi kimi işləyən texniki vasitələr xarici enerji mənbələrinin və idarəetmə sistemlərinin mövcudluğundan asılı olmayaraq müəyyən edilmiş funksiyaların yerinə yetirilməsini təmin etməlidir.

6.38. Robot yanğınsöndürmə qurğuları və robotlaşdırılmış yanğınsöndürmə qurğularının tərkibində fəaliyyət göstərən texniki vasitələr aşağıdakı vəzifələri təmin etməlidir:

a) yanğın mənbəyinin aşkar edilməsi;

b) yanğın zonasına tələb olunan (standartlaşdırılmış) xüsusiyyətlərə (təchizatın intensivliyi, köpük nisbəti və s.) malik yanğınsöndürmə vasitəsinin verilməsinin təmin edilməsi.

6.39. Avtonom yanğınsöndürmə qurğuları bir və ya bir neçə təhlükəli yanğın faktorunun təsiri ilə işə salındıqda tələb olunan (standartlaşdırılmış) xüsusiyyətlərə malik yanğınsöndürmə vasitəsinin verilməsini (buraxılmasını) təmin etməlidir.

6.40. Səyyar robot sistemləri onların iş sahəsinə irəliləyişini təmin etməli və lazımı (standartlaşdırılmış) xüsusiyyətlərə malik yanğınsöndürmə vasitəsi ilə təchiz etməklə yanğınsöndürmə funksiyalarını yerinə yetirməlidir və (və ya) işçinin təhlükə zonasında bilavasitə iştirakı (mövcudluğu) olmadan qəza-xilasetmə əməliyyatlarının digər növlərini yerinə yetirməlidir.

6.41. Yanğınsöndürənlər üçün fərdi mühafizə vasitələri yanğın söndürülərkən, xilasetmə işləri aparılarkən və (və ya) fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması zamanı yanğın bölmələrinin şəxsi heyətini təhlükəli yanğın amillərinin təsirindən, əlverişsiz iqlim təsirlərindən qorunmalıdır.

6.42. Yanğınsöndürənlərin fərdi mühafizə vasitələrinə aşağıdakılar daxildir:

a) yanğınsöndürənlər üçün tənəffüs və görmə orqanlarının şəxsi mühafizə vasitələri;

b) yanğınsöndürənlərin xüsusi qoruyucu geyimi;

c) yanğınsöndürənin əlləri, ayaqları və baş üçün fərdi mühafizə vasitələri.

6.43. Yanğınsöndürənlərin fərdi mühafizə vasitələri bir-biri ilə ergonomik cəhətdən birləşdirilməli və görmə qabiliyyətinin aşağı olduğu şəraitdə yanğınsöndürənlərin vizual müşahidəsini və axtarışını təmin edən işıq siqnal elementlərinə malik olmalıdır.

6.44. Yanğınsöndürən tənəffüs orqanlarının və görmə orqanlarının mühafizəsi vasitələri və belə fərdi mühafizə vasitələrinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən texniki avadanlıq nəfəs almaq üçün yararsız və gözlərin selikli qişasını qıcıqlandıran mühitdə işləyərkən yanğınsöndürənlərin mühafizəsini təmin etməlidir.

6.45. Fərdi tənəffüs orqanlarının və görmə orqanlarının mühafizəsi vasitələrinin işləmə prinsipinə və istifadə şərtlərinə görə yanğınsöndürənlər aşağıdakılara bölünür:

a) yanğınsöndürmə müstəqil tənəffüs aparatı (sıxılmış hava, sıxılmış oksigen ilə) - hər hansı yanğını söndürmək üçün;

b) tənəffüs və görmə orqanlarının fərdi mühafizə vasitələri, filterdən keçirən yanğınsöndürənlər - açıq havada təbii yanğınların söndürülməsi üçün;

c) yanğınsöndürənləri təcrid edən özünüxilasedicilər - yanğınsöndürənlərin özünü xilas etməsi üçün.

6.46. Tənəffüs və görmə orqanlarının fərdi mühafizə vasitələri, yanğınsöndürənlər və belə avadanlıqların tərkibində fəaliyyət göstərən texniki avadanlıqlar istilik və mexaniki təsirlərə, əlverişsiz iqlim təsirlərinə, habelə ergonomik və qoruyucu göstəricilərə (fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması, qəza-xilasetmə işlərinin aparılması, insanların xilas edilməsi və yanğınsöndürənlər və xilasedicilər üçün təhlükəsiz iş şəraitinin təmin edilməsi şərti ilə yanğınsöndürmə taktikası nəzərə alınmaqla) davamlı olmalıdır.

6.47. Yanğınsöndürən müstəqil tənəffüs aparatı (sıxılmış hava ilə, sıxılmış oksigenlə) insan nəfəs alarkən ön hissənin maskaaltı boşluğunda artıq təzyiğin saxlanmasını təmin etməlidir.

6.48. Sıxılmış hava ilə yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının nominal qoruyucu fəaliyyət müddəti (ağciyər ventilyasiyası 30 l/dəq.) ən azı 60 dəqiqə, sıxılmış oksigenlə yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatları üçün isə ən azı 240 dəqiqə olmalıdır.

6.49. Yanğınsöndürənlər üçün şəxsi tənəffüs orqanlarının və görmə orqanlarının mühafizəsi vasitələrinin dizaynında silindrlərin tənəffüs qarışığı və (və ya) bərpəedici (uducu) patronlarla (briketlər) tez (xüsusi alətlərdən istifadə etmədən) dəyişdirilməsi nəzərdə tutulmalıdır.

6.50. Yanğınsöndürənləri təcrid edən özünü xilas edən vasitələr ən azı 25 dəqiqə ərzində yanğınsöndürənlərin tənəffüs orqanlarının və görmə orqanlarının təhlükəli yanğın amillərindən mühafizəsinin zəruri səviyyəsini təmin etməlidirlər. Yanğınsöndürənlərin özünü xilasediciləri yanğın zamanı yanğınsöndürənləri yanan zəhərli məhsullardan qorumaq zərurətini nəzərə alaraq mexaniki və istilik təsirlərinə, əlverişsiz iqlim təsirlərinə, ergonomik və qoruyucu xüsusiyyətlərə davamlı olmalıdırlar.

6.51. Yanğınsöndürənlərin müstəqil tənəffüs aparatlarının silindrlərinin doldurulması üçün kompressor qurğuları yanğınsöndürənlərin müstəqil tənəffüs aparatlarının silindrlərinin binaların xüsusi otaqlarında, habelə açıq yerlərdə stasionar vəziyyətdə hava və (və ya) oksigenlə doldurulmasını təmin etməlidir.

6.52. Yanğınsöndürənlərin müstəqil tənəffüs aparatlarının silindrlərinin sıxılmış hava ilə doldurulması üçün kompressor aqreqatlarının iş təzyiqi ən azı 29,4 MPa, oksigen kompressorları üçün isə ən azı 20,0 MPa olmalıdır.

a) Yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının silindrlərini doldurmaq üçün kompressor qurğuları aşağıdakı iqlim şəraitində istifadə üçün nəzərdə tutulmalıdır:

b) portativ və stasionar - ətraf mühitin temperaturunda +5 ° C-dən + 40 ° C-ə qədər;

c) mobil - ətraf mühitin temperaturunda -50°C-dən +50°C-ə qədər.

6.53. Yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının sınaqdan keçirilməsi üçün qurğular stasionar postlarda, yanğından mühafizə xidmətinin qaz və tüstüdən mühafizə avtomobillərində, eləcə də xidmət stansiyaları mərkəzlərində sıxılmış hava ilə və (və ya) sıxılmış oksigenlə yanğınsöndürənlər üçün avtonom tənəffüs aparatlarının texniki parametrlərinin yoxlanılması üçün statik və ya dinamik sınaqların aparılmasını təmin etməlidir.

6.54. Yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının sınaqdan keçirilməsi üçün qurğular +5°C-dən +40°C-dək ətraf mühitin temperaturu diapazonunda yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının statik sınaqdan keçirilməsini təmin etməlidir.

6.55. Yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının sınaqdan keçirilməsi üçün qurğular 30-dan 100 dm³ x dəq-ə qədər (yanğınsöndürənlər üçün sıxılmış hava ilə müstəqil tənəffüs aparatları üçün) və 30-dan 85 dm³ x dəq-ə qədər (yanğınsöndürənlər üçün sıxılmış oksigenli müstəqil tənəffüs aparatları üçün) pulmoner ventilyasiya ilə xarakterizə olunan tənəffüs rejimlərində yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının dinamik sınaqdan keçirilməsini təmin etməlidir.

5.56. Yanğınsöndürənlərin xüsusi qoruyucu geyimləri aşağıdakılara bölünür:

a) ümumi məqsədlər üçün yanğınsöndürənlərin xüsusi qoruyucu geyimləri;

b) artan istilik təsirlərinə qarşı xüsusi yanğınsöndürən qoruyucu geyim;

c) yanğından qoruyan xüsusi geyim;

d) yanğınsöndürənlər üçün istiliyədavamlı alt paltarları;

e) yanğınsöndürənlər üçün altlıq baş geyimi.

6.57. Yanğınsöndürən üçün xüsusi qoruyucu geyim yanğın təhlükələrindən və mənfı iqlim təsirlərindən qorunma təmin etməli və qorunma dərəcəsi yanğınsöndürənlər üçün təhlükəsiz iş şəraitinin təmin edilməsi ehtiyacına uyğun olaraq müəyyən edilmiş göstəricilərlə xarakterizə edilməlidir.

6.58. Yanğınsöndürənlərin xüsusi qoruyucu geyiminin dizaynı yanğınsöndürmə vasitələrinin geyimin daxili boşluğuna daxil olmasının qarşısını almalı və paltarın təcili çıxarılması, tənəffüs aparatının silindrlərində təzyiqə nəzarət, vizual və ya xüsusi cihazlardan istifadə etməklə məlumatın (səs) qəbulu və ötürülməsi imkanlarını təmin etməlidir.

6.59. Xüsusi izolyasiya edən yanğınsöndürən qoruyucu geyiminin dizaynı, belə xüsusi qoruyucu geyimdə işləyən yanğınsöndürən üçün təhlükəsiz iş şəraitini təmin etmək üçün alt kostyumda artıq hava təzyiqinin lazımı səviyyədə saxlanmasını təmin etməlidir.

6.60. Təhlükəli istehsalat obyektlərində yanğınlara söndürülməsi zamanı istifadə olunan xüsusi yanğın izolyasiya edən qoruyucu geyimlər insanın derisinə və daxili orqanlarına aqressiv və (və ya) radioaktiv maddələrlə təmasdan mühafizəni təmin etməlidir. Radiasiya təhlükəsi olan obyektlərdə yanğınlara söndürülməsi və qəza-xilas etmə işlərinin aparılması zamanı istifadə olunan xüsusi yanğın izolyasiya edən qoruyucu geyimlər insanların ionlaşdırıcı şüalanmadan qorunmasını təmin etməlidir. Enerjisi 2 MeV-dən çox olmayan beta şüalanma ilə xarici təsirin zəifləmə əmsalı (mənbə Sr 90) ən azı 150, 122 keV enerjili gamma şüalanma ilə xarici təsirin zəifləmə əmsalı (mənbə Co57) ən azı 5,5 olmalıdır.

6.61. Yanğınsöndürənlər üçün dəbilqə və yanğınsöndürənlərin xüsusi qoruyucu geyimi ilə birlikdə istifadə edilən istiliyə davamlı alt paltarı yanğınsöndürmə və fəvqəladə halların aradan qaldırılması ilə bağlı istənilən növ işlərin yerinə yetirilməsi zamanı zəruri ergonomik və fizioloji-gigiyenik səviyyəni təmin etməlidir.

6.62. Baş üçün fərdi mühafizə vasitələri (yanğın dəbilqələri) yanğınlara söndürülməsi, fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması və qəza-xilas etmə işlərinin aparılması zamanı su, mexaniki, istilik, kimyəvi təsirlərdən və əlverişsiz iqlim təsirlərindən mühafizəni təmin etməlidir.

6.63. Yanğınsöndürənlərin əlləri üçün fərdi mühafizə vasitələri yanğınlara söndürülməsi, fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması və xilas etmə işlərinin aparılması zamanı əllərin yanğından, yanğınsöndürən vasitələrdən, istilik və mexaniki təsirlərdən qorunmasını təmin etməli, həmçinin zəruri ergonomik xüsusiyyətlərə malik olmalıdır.

6.64. Yanğınsöndürənlərin ayaqları üçün fərdi mühafizə vasitələri yanğınlara söndürülməsi, fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması və xilas etmə işlərinin aparılması zamanı ayaqların sudan, mexaniki, istilik, kimyəvi təsirlərdən və əlverişsiz iqlim təsirlərindən mühafizəsini təmin etməli, həmçinin zəruri avadanlıqlara və ergonomik xüsusiyyətlərə malik olmalıdır.

6.65. Təhlükəli yanğın amillərinin təsiri nəticəsində insanların həyatı (sağlamlığı) üçün təhlükə yarandıqda hündürlüyü çox olan yerlərdə yanğın zamanı insanları xilas etmək üçün vasitələr insanları müstəqil olaraq təhlükəsiz əraziyə köçürməsini, yanğın zamanı xilas etmə işlərində və yanğınsöndürənlər hündürlüyü çox olan yerlərdə işləri yerinə yetirərkən onların müstəqil enişi zamanı təhlükəsizliyini təmin etməlidir.

6.66. Hündürlüyü çox olan yerlərdə yanğın zamanı insanları xilas etmək üçün vasitələr daim istifadəyə hazır vəziyyətdə olmalı, tələb olunan dayanıqlılığa (istilik temperaturu həddində, statik və dinamik yüklər altında, istilik və açıq alova məruz qaldıqda), asan əlçatanlığa, sadəliyə malik olmalı və təhlükəli yanğın amillərinin təsiri nəticəsində insanların həyatı (sağlamlığı) üçün təhlükə yarandıqda xüsusi hazırlığı olmayan insanlar tərəfindən onlardan təhlükəsiz istifadə məqsədi ilə həm müstəqil, həm də məcburi fərdi və ya kollektiv şəkildə təhlükəsiz əraziyə hərəkətini təmin etməlidir.

6.67. Yüksək hündürlükdən yanğın zamanı insanların xilas edilməsi vasitələri təsnif edilir:

a) fəaliyyət istiqamətində:

qaldırma və endirmə;

drenajlar;

b) quraşdırma və əsaslandırma üsuluna görə:

stasionar;

mobil;

portativ;

c) tikinti və istismar mərhələlərinə münasibətdə:

memarlıq və planlaşdırma həlləri ilə nəzərdə tutulmayan;

ilkin olaraq memarlıq və planlaşdırma həlləri ilə təmin edilir;

d) dizayn üzrə:

yanğınsöndürmə ipi ilə enmə qurğuları;

yanğından xilasetmə şlanqları;

Yanğından tullanmaqla xilasetmə cihazları;

yanğından xilasetmə nərdivanları;

əl ilə yanğın nərdivanları;

yanğından xilasetmə nərdivanları;

yanğından xilasetmə kəndirləri, yanğından xilasetmə kəmərləri, yanğınsöndürmə karbinləri;

aqreقات-birəşməli (xilasedici lift cihazları daxil olmaqla);

e) məhsuldarlıq baxımından:

fərdi (birdəfəlik daxil olmaqla); qrup (kollektiv);

f) nəzarət üsulu ilə:

enmə sürətinin əllə idarə edilməsi ilə;

enmə sürətinin avtomatik idarə edilməsi ilə;

g) enmə hündürlüyünə görə:

məhdud enmə hündürlüyü ilə;

enmə hündürlüyünə məhdudiyyət qoyulmadan.

6.68. Yanğınlar üzrə xüsusi işlərin aparılması üçün alət funksional təyinatından asılı olaraq aşağıdakıları yerinə yetirməlidir:

a) kəsmə və dişləmə (o cümlədən metal profillər və tikinti konstruksiyalarının elementləri);

b) müxtəlif tikinti konstruksiyalarının qaldırılması, daşınması və bərkidilməsi;

c) deşiklərin açılması, tikinti konstruksiyalarının və materiallarının əzilməsi;

d) müxtəlif metal konstruksiyaların (qapı və pəncərə açılışları daxil olmaqla) açılması;

e) müxtəlif diametrli borularda deşiklərin bağlanması, qablarda və boru kəmərlərindəki dəliklərin möhürlənməsi.

6.69. Yanğınlar üzrə xüsusi işlərin aparılması üçün alətlər insan bədəninin hissələrinin və ya paltarın təsadüfən alətin hərəkət mexanizmlərinə daxil olmasının qarşısını alan təhlükəsizlik cihazları ilə təchiz edilməlidir.

6.70. Yanğınla bağlı xüsusi işlərin aparılması üçün alətin idarəediciləri üzərində yerləşdirilən məlumatların qeyri-müəyyən şərhini istisna edən göstəricilərlə təchiz edilməlidir.

6.71. Yanğınlarda xüsusi işlərin aparılması üçün alətin birləşmə hissələrinin dizaynı onların açarlardan və ya digər santexnika alətlərindən istifadə etmədən manual (əl ilə) tez və etibarlı birləşməsinə təmin etməlidir.

6.72. Yanğınsöndürənlər üçün əlavə avadanlıqlar (yanğınsöndürən fənərlər, termal görüntülər, radio və səs mayakları) təyinatından asılı olaraq, yanğın yerinin işıqlandırılmasını, yanğınların və tüstülü atmosferdə insanların axtarışını, yanğınsöndürənlərin yerləşdiyi yerin təyin edilməsini, yanğın söndürərkən digər iş növlərinin belə yerinə yetirilməsini və yanğın baş verən ərazinin işıqlandırılmasını təmin etməlidir. Eyni zamanda, bu funksiyaların həyata keçirilməsinin təmin edilməsi dərəcəsi qəza-xilasetmə işlərini yerinə yetirmək üçün zəruri olan göstəricilərlə xarakterizə edilməlidir.

6.73. Yanğınsöndürmə texnikası məqsədəuyğun olaraq yanğının söndürülməsi üçün zəruri olan tələb olunan axın sürəti və iş təzyiqi ilə yanğınsöndürmə vasitələrini yanğın yerinə çatdırmaq imkanını təmin etməlidir.

6.74. Yanğın hidrantları onların xarici su təchizatı şəbəkələrində quraşdırılmasının mümkünlüyünü və yanğının söndürülməsi üçün suyun seçilməsini təmin etməlidir.

6.75. Yanğınsöndürmə boruları yeraltı hidrantların açılması (bağlanması) və su təchizatı şəbəkələrindən suyun çəkilməsi və yanğının söndürülməsi üçün verilməsi üçün yanğın şlanqlarının birləşdirilməsi imkanını təmin etməlidir.

6.76. İşləmə təzyiqində yanğın sütununun bağlanma qurğularının idarəetmə elementlərində mexaniki qüvvələr 150 N-dən çox olmamalıdır.

6.77. Yanğınsöndürmə təzyiq şlanqları və yanğınsöndürən birləşdirici başlıqlar yanğınsöndürmə vasitələrini yanğın yerinə daşımaq imkanını təmin etməlidir.

6.78. Yanğın birləşdirən başlıqlar yanğın şlanqlarının bir-biri ilə və digər yanğınsöndürmə avadanlığı ilə tez, sıx və davamlı birləşməsini təmin etməlidir.

6.79. Yanğınsöndürmə təzyiq şlanqları və yanğınsöndürmə birləşdirən başlıqlar təyinatlarından asılı olaraq möhkəmlik və işləmə xüsusiyyətlərinə malik olmalıdır.

6.80. Yanğın təzyiq şlanqlarına xidmət etmək üçün avadanlıq yanğın təzyiq şlanqlarını işlək vəziyyətdə saxlamaq üçün bir sıra işlərin yerinə yetirilməsini təmin etməlidir.

6.81. Yanğın lülələri, köpük generatorları və köpük qarışdırıcılar yanğın mənbəyinə yanğınsöndürmə vasitələrinin verilməsini və onun söndürülməsini və ya texnoloji avadanlıqların, binaların, konstruksiyaların və ya onların hissələrinin mühafizəsini (soyutmasını) təmin etməlidir.

6.82. Yanğınsöndürmə lüləsinin konstruksiyası (əl və ya lafet) aşağıdakıları təmin etməlidir:

a) başlığın dizaynından və təyinatından asılı olaraq çıxışda yanğınsöndürmə vasitələrinin (aşağı və orta bölgülü hava-mexaniki köpük daxil olmaqla) davamlı və ya püskürən axınının formalaşması;

b) yanğınsöndürmə vasitələrinin püskürtmə axınının konusu boyunca vahid paylanması;

c) suyun axınının bütöv və səpələnmiş hallarında pilləsiz dəyişməsi;

d) yanğınsöndürmə vasitələrinin (universal yanğın başlıqları üçün) tədarükünü dayandırmadan istehlakının dəyişdirilməsi;

e) iş təzyiqində lülənin möhkəmliyi, birləşmələrin və bağlama qurğularının fiksasiyası (sabitləşdirilməsi);

f) şaquli müstəvidə verilmiş bucaqlarda lafet lüləsinin mövqeyinin sabitləşdirilməsi;

g) hidravlik və ya elektrik ötürücüsündən üfüqi və şaquli müstəvilərdə lafet lüləsinin fırlanma mexanizmlərinin əllə və uzaqdan idarə edilməsi imkanı.

6.83. Köpük generatorlarının konstruksiyası aşağı, orta, yüksək bölgüdə və ya onların birləşməsindən ibarət hava-mexaniki köpük axınının formalaşmasını təmin etməlidir.

6.83. Köpük qarışdırıcılar (tənzimlənməyən və nəzarət edilən doza ilə) hava-köpüklü çəlləklərdə və köpük generatorlarında müəyyən genişlənmə sürətində köpük əmələ gətirmək üçün verilmiş konsentrasiyalı köpükləndiricinin sulu məhlulunu təmin etməlidir.

6.84. Şlanq su kollektorları yanğın nasosunun sorma borusuna daxil olmamışdan əvvəl iki və ya daha çox su axınının birləşməsini təmin etməlidir. Şlanq su kollektorları birləşdirici boruların hər birində yoxlama klapanları ilə təchiz olunmalıdır.

6.85. Şlanqlar suyun və ya köpükləndirici məhlulların əsas axınının işçi şlanq xətləri boyunca paylanmasını və bu xətlərdə yanğınsöndürmə vasitələrinin axınının tənzimlənməsini təmin etməlidir.

6.86. İşləmə təzyiqində şlanq şaxələrinin bağlama qurğularının idarəetmə elementlərinə mexaniki qüvvələr 150 N-dən çox olmamalıdır.

6.87. Yanğınsöndürmə hidravlik liftləri sınaq zamanı suyun səth səviyyələrində fərqi olan açıq su anbarlarından suyun alınmasını və yanğın nasosunun yerləşdiyi yerin maksimal sorma hündürlüyündən artıq olmasını, habelə yanğın və ya yanğın söndürülərkən dağılmış suyun binalardan çıxarılmasını təmin etməlidir.

6.88. Yanğınsorucu şəbəkələr açıq su anbarlarından götürülən suyun süzülmesini təmin etməli və nasosların sıradan çıxmasına səbəb ola biləcək bərk hissəciklərin daxil olmasının qarşısını almalıdır. Yanğınsöndürmə şəbəkələri yoxlama klapanları ilə təchiz edilməlidir.

6.89. Yanğınsorucu şəbəkələr açıq su anbarlarından götürülən suyun süzülmesini təmin etməli və nasosların sıradan çıxmasına səbəb ola biləcək bərk hissəciklərin daxil olmasının qarşısını almalıdır. Yanğınsöndürmə şəbəkələri yoxlama klapanları ilə təchiz edilməlidir.

6.90. Əllə yanğınsöndürmə pilləkənləri yanğınsöndürmə idarəsinin şəxsi heyətinə binalara və tikililərin damlarına çıxmaq, bu binaları yanğınsöndürən maddələrlə təmin etmək, habelə insanları belə binalardan xilas etmək imkanını təmin etməlidir.

6.91. Yanğınsöndürənlərin əllə işləyən nərdivanlarının ümumi ölçüləri və dizaynı onların yanğınsöndürən maşınlarda daşınma imkanını təmin etməlidir.

6.92. Yanğınsöndürənlərin əllə işləyən nərdivanlarının mexaniki gücü, ölçüləri və ergonomik və qoruyucu xüsusiyyətləri yüksək hündürlükdən insanların xilas edilməsi və zəruri yanğınsöndürmə vasitələrinin qaldırılması vəzifələrini yerinə yetirmək qabiliyyətini təmin etməlidir.

6.93. Bina və tikililərin mühəndis sistemlərinin kabel memulatlari, şinlər, möhürlənmiş kabel girişləri, muftalar və boru kəmərləri ilə yanğın maneələrini keçmək üçün qovşaqlar onların təsnifatına uyğun olaraq standartlaşdırılmış müddətdə yanğına davamlılıq həddinə uyğun olaraq təhlükəli yanğın amillərinin qonşu binalara yayılmasının qarşısını almalıdır.

6.94. Yanğın baeriyerlərində boşluqlarının (yanğın pəncərələri, qapıları, nominal yanğına davamlılıq həddi olan lift şaxtalarının qapıları, darvazalar, lyuklar, pərdələr, diyircəkli panjurlar, ekranlar, pərdələr, normal şəkildə açıq olan yanğın klapanları) təhlükəli yanğın amillərinin yanğına davamlılıq hədlərinə görə təsnifatına uyğun olaraq nizamlanmış müddət ərzində doldurulması onların yayılmasının qarşısının alınmasını təmin etməlidir.

6.95. Tüstü-qaz keçirməyən yanğın qapıları tələb olunan yanğın müqaviməti hədlərində tüstü və qaz keçirmə müqavimətinin minimum tələb olunan qiymətlərini təmin etməlidir.

6.96. Tüstü keçirməyən qapılar yanğın zamanı tüstünün yayılmasının qarşısını almalıdır.

6.97. Tüstü ventilyasiya sistemlərinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən texniki vasitələr təyinatından asılı olaraq bir və ya bir neçə vəzifəni, o cümlədən yanğın zamanı otaqlarda, pilləkən qəfəslərində, lift şaxtalarında, vestibüllərdə, mühafizə zonalarında tüstülənmənin qarşısının alınmasını, insanların təhlükəsizliyi və yanğın bölmələri üçün insanların xilas edilməsi, bina və (və ya) tikilidə yanğının aşkar edilməsi və lokallaşdırılması üzrə işlərin aparılması üçün lazımi şəraitin yaradılması təmin etməlidir.

6.98. Tüstü əleyhinə havalandırma sistemlərinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən hava kanallarının konstruksiyaları odadavamlı və yanmayan materiallardan hazırlanmalıdır.

6.99. Tüstü ventilyasiya sistemlərinin bir hissəsi kimi işləyən hava kanalları ilə bina qovşaqlarının kəsişmələri belə hava kanalları üçün tələb olunan həddən aşağı olmayan yanğına davamlılıq həddinə malik olmalıdır. Bu halda, göstərilən hava kanallarının strukturlarının dayaqlarının (asmalarının) elementləri yalnız yükdaşıma qabiliyyətinin itirilməsi əsasında hava kanalları üçün müəyyən edilmiş ədədi dəyərlərə uyğun olaraq yanğına davamlılıq hədlərinə malik olmalıdır.

6.100. Tüstü əleyhinə havalandırma sistemlərinin bir hissəsi kimi işləyən yanğına davamlı hava kanalı konstruksiyalarının ayrıla bilən birləşmələrini (flanşlar daxil olmaqla) möhürləmək üçün yalnız yanmaz materialların istifadəsinə icazə verilir.

6.101. Tüstü əleyhinə ventilyasiya sistemlərinin tərkib hissəsi kimi işləyən normal açıq yanğın söndürənlər və normal qapalı yanğın damperləri avtomatik və uzaqdan idarə olunan ötürücülərlə təchiz edilməlidir.

6.102. İstiliyə həssas elementlərin normal açıq yanğın söndürmə qurğularının bir hissəsi kimi istifadəsi yalnız ehtiyat elementlər kimi təmin edilməlidir. Normal olaraq qapalı yanğın damperləri üçün temperatura həssas elementləri olan aktuatorların istifadəsinə icazə verilmir. Normalda açıq yanğın damperləri və normal olaraq qapalı yanğın damperləri tələb olunan yanğın müqaviməti hədlərində tüstü və qaz keçirmə müqavimətinin minimum tələb olunan dəyərlərini təmin etməlidir.

6.103. Təbii çəkmə impulsu olan tüstü lyukları mexaniki (qar və külək daxil olmaqla) yükləri dəf etmək üçün zəruri olan dartma qüvvələrini təmin edən avtomatik və uzaqdan idarə olunan ötürücülərlə (termoelementlər tərəfindən təkrarlanma ehtimalı ilə) istifadə edilməlidir.

6.104. Tüstü ventilyasiya sistemlərinin bir hissəsi kimi işləyən tüstü əleyhinə ventilyatorlar yüksək temperaturlu yanma məhsullarını hərəkət etdirərkən insanları evakuasiya etmək üçün lazım olan vaxt ərzində (evakuasiya yollarında insanları mühafizə edərkən) və ya yanğının inkişafı və söndürüldüyü vaxt ərzində işlək vəziyyətdə qalmalıdır (insanları odadavamlı yerlərdə qoruyarkən).

6.105. Tüstü ventilyasiya sistemlərinin tərkib hissəsi kimi fəaliyyət göstərən tüstü əleyhinə ekranlar (pərdələr) avtomatik və uzaqdan idarə olunan ötürücülərlə (termoelementlər olmadan)

təchiz edilməli və yanğın zamanı əmələ gələn tüstü qatının yayılmasının məhdudlaşdırılmasını təmin edən torun işləmə uzunluğuna malik yanar olmayan materiallardan hazırlanmalıdır.

6.106. Tüstü ventilyasiya sistemlərinin bir hissəsi kimi işləyən texniki vasitələrin parametrlərinin faktiki dəyərləri (o cümlədən, yanğına davamlılıq hədləri və tüstü və qazın nüfuzuna qarşı müqavimət) standartlara uyğun olaraq aparılan sınaqların (ölçmələrin) nəticələrinə əsasən müəyyən edilməlidir. Tədqiqat (sınaq) və ölçmə qaydalarını, üsullarını, o cümlədən, bu texniki rəqlamentlərin tələblərinin tətbiqi və həyata keçirilməsi üçün zəruri olan nümunələrin götürülməsi qaydalarını, yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin uyğunluğunun qiymətləndirilməsini (təsdiqini) ehtiva edən standartların siyahısına daxil edilmişdir.

6.107. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin və qablaşdırmanın adı, növü (növü), markası, modeli, təyinatı, əsas texniki parametrləri və xüsusiyyətləri, əmtəə nişanı və (və ya) istehsalçının adı, habelə istehsalçı ölkə haqqında məlumatlar qeyd edilməlidir.

6.108. İşarələmə Azərbaycan dilində tətbiq edilməlidir. Lazım gələrsə, məzmunun mətnlə eyni olması şərti ilə digər dillərdə əlavə işarələrə icazə verilir.

6.109. Əgər markalanma birbaşa yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığına tətbiq oluna bilmirsə, onda markalanma qablaşdırmaya vurulmalı və texniki sənədlərə daxil edilməlidir. İstehsalçı yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığına işarələrin qoyulmasının mümkünliyünü və ya qeyri-mümkünlüyünü müstəqil olaraq müəyyənləşdirir.

6.110. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının markalanması asan oxunaqlı olmalı və yoxlama üçün əlçatan yerdə yerləşdirilməlidir.

7. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğunun təmin edilməsi

7.1. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentə uyğunluğu onun tələblərinə və digər texniki rəqlamentlərinin tələblərinə bilavasitə riayət etməklə yaxud könüllülük əsasında bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə riayət olunması nəticəsində standartlar siyahısına daxil edilmiş standartların tələblərini yerinə yetirməklə təmin edilir.

7.2. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin tədqiqi (sınağı) və ölçülməsi üsulları tədqiqat (sınaq) və ölçmə qaydalarını, üsullarını, o cümlədən standartların tətbiqi və həyata keçirilməsi üçün zəruri olan nümunələrin götürülməsi, habelə bu texniki rəqlamentin tələbləri və yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin uyğunluğunun qiymətləndirilməsi qaydalarını ehtiva edən standartların siyahısı ilə müəyyən edilir.

8. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

8.1. Ölkə ərazisində dövriyyəyə buraxılmazdan əvvəl yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğu qiymətləndirilməlidir.

8.2. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi sertifikatlaşdırma (sxem 1c, 3c və 4c) və ya uyğunluq bəyannaməsi (sxem 3d, 4d və 6d) formasında həyata keçirilir.

8.3. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sertifikatlaşdırılması zamanı ərizəçi istehsalçı və ya satıcı olan və ya istehsalçı tərəfindən səlahiyyət verilmiş şəxs olan, onun qanunvericiliyinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası ərazisində fərdi sahibkar kimi qeydiyyatda alınmış hüquqi və ya fiziki şəxs ola bilər.

8.4. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sertifikatlaşdırılması sertifikatlaşdırma orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

8.5. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sertifikatlaşdırma məqsədləri üçün sınaqdan keçirilməsi uyğunluğu qiymətləndirən orqanlarının vahid reyestrinə daxil edilmiş akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyaları (mərkəzləri) (bundan sonra sınaq laboratoriyası (mərkəz)) tərəfindən həyata keçirilir.

8.6. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sertifikatlaşdırılması zamanı ərizəçi aşağıdakılar ola bilər:

a) 1c sxemi üçün - istehsalçı (istehsalçı tərəfindən səlahiyyət verilmiş şəxs);

b) 3c və 4c sxemləri üçün - istehsalçı (istehsalçı tərəfindən səlahiyyət verilmiş şəxs) və ya satıcı.

8.7. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sertifikatlaşdırılması (1c, 3c və 4c sxemləri) aparılarkən ərizəçi:

a) sertifikatlaşdırma orqanına yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənədlər toplusunu təqdim edir, o cümlədən:

texniki spesifikasiyalar (təsvirlər);

texniki sənədlər (konstruktor və (və ya) texnoloji və (və ya) istismar sənədləri) (əgər mövcudluğu);

tətbiqi nəticəsində könüllülük əsasında bu texniki rəqlamentin tələblərinə əməl olunması təmin edilən beynəlxalq və regional (dövlətlərarası) standartların, onlar olmadıqda isə (dövlət) standartların siyahısı (əgər onlar mövcud olduqda) tətbiq olunur;

zərərin və (və ya) zədələnmənin mümkünlüyü ilə bağlı riskin təhlili ilə əsaslandırılmış bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən texniki həllərin təsviri (standartların tətbiqi nəticəsində könüllülük əsasında);

müqavilə (təchizat müqaviləsi) və göndərmə sənədləri (sxem 3c və 4c);

təchiz edilmiş yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğunluğunun təmin edilməsini nəzərdə tutan istehsalçı, o cümlədən xarici istehsalçı ilə müqavilənin surəti və ölkə ərazisində təchiz edilmiş yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının müəyyən edilmiş tələblərə uyğun gəlməməsinə görə məsuliyyət daşıyan şəxs ilə müqavilənin surəti (istehsalçı tərəfindən səlahiyyət verilmiş şəxs üçün) (diqram 1c);

yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının materiallarının, komponentlərinin və ya komponentlərinin (varsa) uyğunluğunu təsdiq edən sənədlər;

ərizəçinin seçimi ilə yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq etmək üçün əsas olmuş digər sənədlər (əgər varsa);

b) istehsal prosesinin dayanıqlı olmasını və istehsal olunan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğunluğunu təmin etmək üçün bütün zəruri tədbirləri görür;

c) sertifikatlaşdırma şəklində uyğunluğun təsdiqlənməsi proseduru başa çatdıqdan sonra yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlıqlarına ölkə bazarında məhsul dövriyyəsinin vahid nişanını tətbiq edir;

ç) sertifikatlaşdırma formasında uyğunluğun təsdiqi proseduru başa vurduqdan sonra bu bəndin "a" yarım bəndində nəzərdə tutulmuş sənədləri özündə əks etdirən sənədlər toplusunu, müvafiq qaydada sınaq laboratoriyasında (mərkəz) aparılan tədqiqatların (sınaqların) protokolunu (protokollarını), uyğunluq sertifikatı formalaşdırır.

8.8. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrini sertifikatlaşdırarkən sertifikatlaşdırma orqanı:

a) yanğından mühafizənin təmin edilməsi və yanğının söndürülməsi üçün elan edilmiş vasitələri müəyyən edir;

b) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrindən nümunələrin götürülməsini həyata keçirir;

c) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin nümunəsinin (nümunələrinin) bu texniki rəqlamentin 91-ci bəndində göstərilən standartların tələblərinə və ya bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən texniki həllərin uyğunluğu üzrə sınaqdan keçirilməsini təşkil edir; əgər standartların siyahısından standartlar tətbiq edilmədikdə, bunun nəticəsində könüllülük əsasında bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə əməl olunması təmin edilir;

d) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının sınaqdan keçirilməsi üçün protokol(lər)i təhlil edir;

e) zərərin və (və ya) zədələnmənin mümkünlüyü ilə bağlı riskin təhlili ilə əsaslandırılmış bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən texniki həllərin təhlilini aparır (tətbiq edilməsi nəticəsində standartlar mövcud olduqda könüllülük əsasında bu texniki rəqlamentin tələblərinə əməl olunmasını təmin etmək, olmadıqda və ya tətbiq edilmədikdə);

f) istehsalçıda istehsalın vəziyyətinin təhlilini aparır (Sxem 1c);

g) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sertifikatlaşdırılmasının nəticələri müsbət olduqda uyğunluq sertifikatı, yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sertifikatlaşdırılmasının nəticələri mənfəi olarsa, müvafiq sertifikatın verilməsindən imtina haqqında əsaslandırılmış qərar qəbul edir;

8.9. Verilmiş uyğunluq sertifikatı haqqında məlumat sertifikatlaşdırma orqanı tərəfindən verilmiş uyğunluq sertifikatlarının və qeydə alınmış uyğunluq bəyannamələrinin Vahid Reyestrinə daxil edilir.

8.10. Seriya ilə istehsal olunan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri üçün uyğunluq sertifikatının qüvvədə olma müddəti 5 il müəyyən edilir. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının (tək məhsul) partiyası üçün uyğunluq sertifikatının etibarlılıq müddəti müəyyən edilmir.

8.11. Bu texniki rəqlamentin 98-ci bəndinin "a" yarım bəndində göstərilən sənədlər, toplusu sınaq laboratoriyasında (mərkəzdə) sınaq protokolları ərizəçi və sertifikatlaşdırma orqanı tərəfindən aşağıdakı müddət ərzində saxlanmalıdır:

a) seriyalı istehsal olunan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri üçün - uyğunluq sertifikatının qüvvədən düşdüyü tarixdən etibarən ən azı 10 il;

b) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının partiyası (tək məhsul) üçün - partiyadan sonuncu məhsulun satışı tarixindən ən azı 10 il.

8.12. Sertifikatlaşdırma orqanı nümunələri sınaq laboratoriyasında (mərkəzdə) sınaqdan keçirmək və (və ya) istehsalın vəziyyətini təhlil etməklə sertifikatlaşdırılmış məhsulların təftiş nəzarətini həyata keçirir (Sxem 1c).

8.13. Ərizəçi verilmiş uyğunluq sertifikatının qüvvədə olduğu müddət ərzində yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin konstruksiyasında (tərkibində) və ya onların istehsal texnologiyasında edilmiş dəyişikliklər barədə uyğunluq sertifikatını vermiş sertifikatlaşdırma orqanını xəbərdar etməyə borcludur.

Sertifikatlaşdırma orqanı ərizəçinin təqdim etdiyi sənədləri təhlil edir və yeni sınaqların aparılmasının və (və ya) istehsalın vəziyyətinin təhlilinin zəruriliyi barədə qərar qəbul edir.

8.14. Bu texniki rəqlamentin 98-ci bəndinin "a" yarım bəndində göstərilən sənədlər dövlət nəzarəti (nəzarəti) orqanlarına bu orqanın tələbi əsasında təqdim edilməlidir.

8.15. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin uyğunluğu bəyan edilərkən ərizəçi qanunvericiliyə uyğun olaraq qeydiyyatdan keçmiş hüquqi şəxs, istehsalçı və ya istehsalçı tərəfindən icazəsi olan şəxs, satıcı olan fərdi sahibkar qismində olan fiziki şəxs ola bilər.

8.16. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin uyğunluğunun bəyan edilməsi sxeminin seçimi ərizəçi tərəfindən həyata keçirilir.

8.17. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin 3d, 4d və 6d sxemləri üzrə uyğunluğunun bəyan edilməsi ərizəçi tərəfindən öz sübutları və sınaq laboratoriyasının (mərkəzin) iştirakı ilə əldə edilmiş sübutlar əsasında həyata keçirilir.

8.18. İstehsalçının (istehsalçı tərəfindən icazə verilmiş şəxsin) qərarı ilə satıcının yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən bəyannaməsi bu texniki rəqlamentin 98-ci bəndi ilə əvəz edilə bilər.

8.19. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin uyğunluğu bəyannaməsi (3d, 4d və 6d diaqramları) aşağıdakılar vasitəsilə həyata keçirilir:

a) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sınaqdan keçirilməsi (yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin partiyası və ya bir məhsul üçün) (diaqram 4d);

b) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sınaqdan keçirilməsi və istehsalçı tərəfindən istehsala nəzarət (yanğından mühafizə və seriyalı istehsal olunan yanğınsöndürmə vasitələri üçün) (diaqram 3d);

c) yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin sınaqdan keçirilməsi, yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin istehsalı üçün idarəetmə sisteminin sertifikatlaşdırılması, istehsalçı tərəfindən istehsala nəzarət (yanğından mühafizə və seriyalı istehsal olunan yanğınsöndürmə vasitələri üçün) (diaqram 6d).

8.20. Kommersiya məqsədli istehsal olunan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin uyğunluğu haqqında bəyannamə istehsalçı (istehsalçı tərəfindən icazə verilmiş şəxs) tərəfindən həyata keçirilir (3d və 6d diaqramları).

8.21. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin uyğunluğu bəyannaməsi (yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin partiyası və ya bir məhsul üçün) istehsalçı (istehsalçı tərəfindən icazə verilmiş şəxs), satıcı (diaqram 4d) tərəfindən həyata keçirilir.

8.22. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığına uyğunluğu bəyan edərkən (3d, 4d və 6d diaqramları):

a) istehsalçı (istehsalçı tərəfindən icazə verilmiş şəxs), satıcı:

yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənədləri yaradır və təhlil edir, o cümlədən:

texniki spesifikasiyalar (təsvirlər);

texniki sənədlər (konstruktor və (və ya) texnoloji və (və ya) istismar sənədləri) (əgər mövcuddursa);

tətbiqi nəticəsində könüllülük əsasında bu texniki rəqlamentin tələblərinə əməl olunması təmin edilən beynəlxalq və regional (dövlətlərarası) standartların, onlar olmadıqda isə milli (dövlət) standartların siyahısı (əgər onlar mövcud olduqda) tətbiq olunur;

zərərin və (və ya) ziyanın mümkünüyü ilə bağlı riskin təhlili ilə əsaslandırılmış bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən texniki həllərin təsviri (standartların tətbiqi nəticəsində könüllülük əsasında bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu təmin etmək, mövcud olmadıqda və ya tətbiq edilmədikdə);

yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının materiallarının, komponentlərinin və ya əsas hissələrinin (varsa) uyğunluğunu təsdiq edən sənədlər;

müqavilə (təchizat müqaviləsi) və sənədlər (yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının partiyası və ya bir məhsul üçün) (diaqram 4d);

yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığı üçün sınaq hesabatı (3d, 4d və 6d diaqramları);

istehsalçının istehsalat nəzarəti protokolu (aktı) (ardıcıl istehsal olunan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığı üçün) (diaqram 3d);

İstehsalçının idarəetmə sisteminin bu texniki rəqlamentlərlə müəyyən edilmiş tələblərə uyğunluğunu təsdiq edən yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin istehsalını əhatə edən idarəetmə sisteminin uyğunluq sertifikatı (sertifikatının surəti) (Sxem 6d);

yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq etmək üçün əsas olan istehsalçının (istehsalçı tərəfindən icazə verilmiş şəxsin), satıcının seçimi ilə digər sənədlər;

b) istehsalçı:

istehsalat nəzarətini həyata keçirir və istehsal prosesinin yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının bu texniki rəqlamentin tələblərinə (yanğından mühafizə və seriyalı istehsal olunan yanğınsöndürmə vasitələri üçün) uyğunluğunu təmin etmək üçün zəruri tədbirlər görür (3d və 6d diaqramları). İstehsal və nəzarət proseslərinə dair tələblər, habelə onlara nəzarətin nəticələri sənədləşdirilməlidir (istehsalçı tərəfindən müəyyən edilmiş formada);

yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri üçün istehsal prosesinin və istehsal idarəetmə sisteminin sabit işləməsinin bu texniki qaydaların tələblərinə uyğunluğunu təmin etmək üçün zəruri tədbirlər görür (ardıcıl istehsal olunan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri üçün) (diaqram 6d));

c) istehsalçı (istehsalçı tərəfindən səlahiyyət verilmiş şəxs), satıcı yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğu haqqında İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilmiş vahid formada tərtib edilmiş bəyannaməni qəbul edir və qeydiyyatdan keçdikdən sonra məhsulların ölkə bazarında dövriyyəsi üçün vahid marka tətbiq edir.

8.23. Uyğunluq bəyannaməsi müəyyən edilmiş qaydada qeydiyyatla alınmalıdır.

8.24. Uyğunluq bəyannaməsinin qüvvəsi onun verilmiş uyğunluq sertifikatlarının və qeydə alınmış uyğunluq bəyannamələrinin Vahid Reyestrində qeydiyyatla alındığı tarixdən başlayır.

8.25. Seriya ilə istehsal olunan yanğından mühafizəyə və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair uyğunluq bəyannaməsinin qüvvədə olma müddəti 5 ildən çox deyil. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının (tək məhsul) partiyası üçün uyğunluq bəyannaməsinin etibarlılıq müddəti müəyyən edilmir.

8.26. Ərizəçi uyğunluq bəyannaməsini və bu Qaydalarda bu texniki rəqlamentin 112-ci bəndinin "a" yarım bəndində göstərilən sənədlər toplusunu saxlamağa borcludur:

seriyalı istehsal olunan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri üçün - uyğunluq bəyannaməsinin müddətinin bitdiyi tarixdən 10 il müddətinə;

yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının (tək məhsul) partiyası üçün - partiyadan (tək məhsul) sonuncu məhsulun satışı tarixindən ən azı 10 il.

8.27. bu texniki rəqlamentin 112-ci bəndinin "a" yarım bəndində göstərilən sənədlər toplusu dövlət nəzarəti (nəzarəti) orqanlarına onların müraciəti əsasında verilir.

9. Azərbaycan Respublikası ərazisində məhsul dövriyyəsi üçün yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının vahid marka (nişan) ilə markalanması

9.1. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə, habelə Azərbaycan Respublikasında qüvvəyə minmiş, onlara şamil edilən və bu texniki rəqlamentin VII Bölməsinə müvafiq olaraq uyğunluq qiymətləndirilməsindən keçmiş digər texniki rəqlamentlərinin tələblərinə cavab verən yanğınsöndürmə vasitələri (məhsulları) ölkə bazarlarında vahid dövriyyə nişanı ilə markalanır (işarələnir).

9.2. Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələri bu bazarda dövriyyəyə buraxılmazdan əvvəl məhsul dövriyyəsinin vahid nişanı ilə işarələnir.

9.3. Azərbaycan Respublikası ərazisində vahid nişan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığının hər bir vahidinə yanğın və yanğından mühafizə vasitələrinin bütün istismar müddəti ərzində aydın və dəqiq şəkildə təsvirini təmin edən istənilən vasitə ilə tətbiq edilməlidir.

9.4. Respublika ərazisində məhsul dövriyyəsinin vahid nişanı xüsusiyyətlərinə görə bilavasitə yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə avadanlığına tətbiq edilə bilmədikdə, ölkə bazarında məhsul dövriyyəsinin vahid nişanının yalnız qablaşdırma və texniki sənədlərdə tətbiqinə yol verilir.

Azərbaycan Respublikası ərazisində "Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair tələblər haqqında" texniki rəqlamentinin tələblərinə aid olan yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin siyahısı (TP EAƏC 043/2017)

Yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin adı	Uyğunluğun təsdiqlənməsi üzrə sxemlər
1. Yanğınsöndürmə maddələr	
1.1. Ümumi təyinatlı yanğınsöndürmə tozları	1s, 3s, 4s
1.2. Yanğın söndürmək üçün köpükləndiricilər	1s, 3s, 4s
1.3. Yuxarıdan verilən suda həll olunan tezalı şan mayelərdən baş verən yanğınların söndürülməsi üçün köpük konsentratları	1s, 3s, 4s

1.4. Nəmləndiricilər	3d, 4d, 6d
1.5. Qaz tərkibli yanğınsöndürmə maddələri	3d, 4d, 6d
2. Yanğından mühafizə vasitələri	
2.1. Taxta və ağac əsaslı materiallar üçün yanğından mühafizə vasitələri	1s, 3s, 4s
2.2. Polad və (və ya) dəmir-beton konstruksiyalar üçün yanğından mühafizə vasitələri	1s, 3s, 4s
2.3. Kabellər üçün yanğından mühafizə vasitələri	1s, 3s, 4s
3. Qəliblənmiş elektromontaj məhsulları	
3.1. Qeyri-metal materiallardan hazırlanmış qəliblənmiş elektromontaj məhsulları	1s, 3s, 4s
4. Yanğınsöndürənlər	
4.1. Portativ yanğınsöndürənlər	1s, 3s, 4s
4.2. Mobil yanğınsöndürənlər	1s, 3s, 4s
5. Avtonom yanğınsöndürmə cihazları	
5.1. Avtonom yanğınsöndürmə cihazları	1s, 3s, 4s
6. Yanğın şkafları, yanğın hidrantları	
6.1. Yanğınsöndürmə şkafları	3d, 4d, 6d
6.2. Yanğın hidrantları, yanğın söndürmə klapanları	3d, 4d, 6d
7. Mobil yanğınsöndürmə vasitələri	
7.1. Əsas yanğınsöndürmə avtomobilləri	3d, 4d, 6d
7.2. Qərargah yanğınsöndürmə avtomobilləri	3d, 4d, 6d
7.3. Yanğınsöndürmə avtoqaldırıcıları	3d, 4d, 6d
7.4. Yanğınsöndürmə avtonərdivanları	3d, 4d, 6d
7.5. Təcili xilasetmə avtomobilləri	3d, 4d, 6d
7.6. Köpük qaldırıcılar yanğınsöndürənlər	3d, 4d, 6d
7.7. Rabitə və işıqlandırma avtomobilləri	3d, 4d, 6d
7.8. Qaz və tüstüdən mühafizə xidməti avtomobilləri	3d, 4d, 6d
7.9. Mobil robotexnik komplekslər	3d, 4d, 6d
7.10. Yanğınsöndürmə motonasosları	3d, 4d, 6d
7.11. Mobil yanğınsöndürmə avadanlığı üçün mərkəzdənqaçma yanğın nasosları	3d, 4d, 6d
8. Yanğın avtomatik sistemlərinin bir hissəsi kimi işləyən texniki vasitələr (yanğın siqnalizasiya sistemləri, yanğın xəbərdarlığı sistemləri, xəbərdarlıq sistemləri və yanğının evakuasiyasına nəzarət sistemləri)	
8.1. Yanğın detektorları, əllə işləyən yanğın detektorları	1s, 3s, 4s
8.2. Yanğın avtomat sistemlərinin texniki təchizatı üçün fasiləsiz enerji təchizatı mənbələri	1s, 3s, 4s
8.3. Yanğınsöndürmə səsləndiriciləri	1s, 3s, 4s
8.4. Yanğın siqnalizasiyası və nəzarət cihazları və cihazın funksional imkanlarını genişləndirmək üçün nəzərdə tutulmuş digər qurğular	1s, 3s, 4s
8.5. Portativ məlumatverici qurğular	1s, 3s, 4s
8.6. Döngənin işini yoxlamaq və nəzarət etmək üçün qurğular	1s, 3s, 4s
8.7. Yanğın xəbərdarlığı sistemləri	1s, 3s, 4s
8.8. Fərdi məlumatverici qurğular	1s, 3s, 4s
8.9. Uzaqdan işə salınan cihazlar	1s, 3s, 4s
9. Avtomatik yanğınsöndürmə qurğularının bir hissəsi kimi işləyən texniki vasitələr (o cümlədən avtonom yanğınsöndürmə qurğuları, robot yanğınsöndürmə qurğuları, modul yanğınsöndürmə qurğuları)	

9.1. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə qurğuları üçün idarəetmə qurğuları	1s, 3s, 4s
9.2. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə sistemləri üçün çiləyici və daşqın siqnalizasiya klapanları	3d, 4d, 6d
9.3. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə sistemləri üçün drenaj klapanları	3d, 4d, 6d
9.4. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə sistemləri üçün yoxlama klapanları	1s, 3s, 4s
9.5. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə qurğularının klapanları, qapıları	1s, 3s, 4s
9.6. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə qurğularının kranları	3d, 4d, 6d
9.7. Avtomatik su və köpüklə yanğınsöndürmə qurğuları üçün egzozatorlar	3d, 4d, 6d
9.8. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə qurğularının sürətləndiricisi	3d, 4d, 6d
9.9. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə qurğuları üçün hidravlik sürətləndiricilər	3d, 4d, 6d
9.10. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə sistemləri üçün təzyiqliq siqnalları və maye axını siqnalları	1s, 3s, 4s
9.11. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə qurğuları üçün kompensatorlar	3d, 4d, 6d
9.12. Avtomatik su və köpük yanğınsöndürmə qurğuları üçün gecikmə kameraları	3d, 4d, 6d
9.13. Avtomatik su və köpüklü yanğınsöndürmə sistemləri üçün filtrlər	3d, 4d, 6d
9.14. Səsli və hidravlik yanğınsöndürmə məlumatvericiləri	3d, 4d, 6d
9.15. Su və köpük çiləyiciləri və daşqın çiləyiciləri	1s, 3s, 4s
9.16. Köpüklü yanğınsöndürmə qurğuların dozatorları	1s, 3s, 4s
9.17. Avtomatik su səpmə yanğınsöndürmə qurğuları üçün modullar	1s, 3s, 4s
9.18. Avtomatik qazla yanğınsöndürmə qurğuları üçün modullar	1s, 3s, 4s
9.19. Avtomatik qaz-toz yanğınsöndürmə qurğuları üçün modullar	1s, 3s, 4s
9.20. Avtomatik toz yanğınsöndürmə qurğuları üçün modullar	1s, 3s, 4s
9.21. Avtomatik qazla yanğınsöndürmə qurğularının paylayıcı qurğuları	1s, 3s, 4s
9.22. Qazla avtomatik yanğınsöndürmə qurğuları üçün izotermik yanğınsöndürmə çənləri	3d, 4d, 6d
9.23. Yanğınsöndürmə aerosolunun generatorları	1s, 3s, 4s
10. Robotlaşdırılmış yanğınsöndürmə qurğuları	
10.1. Robotlaşdırılmış yanğınsöndürmə qurğuları	1s, 3s, 4s
11. Yanğınsöndürənlər üçün tənəffüs və görmə orqanlarının fərdi mühafizəsi vasitələri	
11.1. Yanğınsöndürənləri izolyasiya edən tənəffüs aparatı (sıxılmış hava ilə, sıxılmış oksigenlə)	1s, 3s, 4s
11.2. Yanğınsöndürənlərin tənəffüs və görmə orqanlarını təcrid edən şəxsi mühafizə vasitələri	1s, 3s, 4s
11.3. Özünü xilas edən izolyasiyalı yanğınsöndürənlər	1s, 3s, 4s
11.4. Yanğınsöndürənlər və tənəffüs orqanları üçün fərdi mühafizə vasitələrinin üz hissələri	1s, 3s, 4s

11.5. Yanğınsöndürənlər və özünü xilas edən yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının silindrləri.	1s, 3s, 4s
11.6. Yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının sınaqdan keçirilməsi üçün qurğular	1s, 3s, 4s
11.7. Yanğınsöndürənlər üçün müstəqil tənəffüs aparatlarının silindrlərini doldurmaq üçün kompressor qurğuları	1s, 3s, 4s
12. Yanğınsöndürənlərin xüsusi qoruyucu geyimi	
12.1. Ümumi məqsədlər üçün yanğınsöndürənlərin xüsusi qoruyucu geyimləri	1s, 3s, 4s
12.2. Artan istilik təsirlərinə qarşı xüsusi yanğınsöndürən qoruyucu geyim	1s, 3s, 4s
12.3. Yanğından izolyasiya edən xüsusi qoruyucu geyimlər	1s, 3s, 4s
12.4. Yanğınsöndürənlər üçün istiliyə davamlı alt paltar	1s, 3s, 4s
12.5. Yanğınsöndürənlər altlıq baş geyimi	1s, 3s, 4s
13. Yanğınsöndürənlərin əlləri, ayaqları və başı üçün fərdi mühafizə vasitələri	
13.1. Yanğınsöndürənlərin əlləri üçün fərdi mühafizə vasitələri	1s, 3s, 4s
13.2. Yanğınsöndürənlərin ayaqları üçün fərdi mühafizə vasitələri	1s, 3s, 4s
13.3. Baş üçün fərdi mühafizə vasitələri (yanğın dəbilqələri)	1s, 3s, 4s
14. Yüksəklikdə olan yanğın zamanı insanları xilas etmək üçün vasitələr	
14.1. Yanğınsöndürənlər üçün əl nərdivanları	1s, 3s, 4s
14.2. Yanğınsöndürənlər üçün xilasedici kəndirler	3d, 4d, 6d
14.3. Yanğınsöndürənlər üçün xilasedici kəmərlər	3d, 4d, 6d
14.4. Yanğınsöndürənlər üçün karabinlər	3d, 4d, 6d
14.5. Yanğınsöndürənlər üçün xilasedici keçidlər	1s, 3s, 4s
14.6. Yanğınsöndürənlər üçün xilasedici atlama cihazları	1s, 3s, 4s
14.7. Yanğınsöndürənlər üçün xilasedici qolluqlar	3d, 4d, 6d
14.8. Yanğınsöndürənlər kəndirle enmək üçün nəzərdə tutulan cihazlar	1s, 3s, 4s
14.9. Yanğınsöndürənlər üçün xilasedici asma nərdivanlar	3d, 4d, 6d
15. Yanğınlarda xüsusi işlər üçün alət	
15.1. Yanğınlarda xüsusi işlərin aparılması üçün alət	3d, 4d, 6d
16. Yanğınsöndürənlərin əlavə avadanlıqları	
16.1. Yanğın işıqları, termal görüntülər, radio mayakları, səs mayakları	3d, 4d, 6d
17. Yanğınsöndürən avadanlıqlar	
17.1. Başlıq birləşdirən yanğınsöndürən avadanlıqlar	3d, 4d, 6d
17.2. Yanğınsöndürmə hidrantlar	3d, 4d, 6d
17.3. Yanğınsöndürmə sütunu	3d, 4d, 6d
17.4. Köpük qarışdırıcılar	3d, 4d, 6d
17.5. Qolluq su kollektorları	3d, 4d, 6d
17.6. Qolluq qovşaqlar	3d, 4d, 6d
17.7. Yanğınsöndürmə hidravlik liftləri	3d, 4d, 6d
17.8. Yanğınsöndürmə torları	3d, 4d, 6d
17.9. Təzyiqli yanğınsöndürmə qolluqları	1s, 3s, 4s
17.10. Yanğın təzyiqli şlanqlarına xidmət üçün avadanlıq	3d, 4d, 6d
17.11. Əl yanğınsöndürmə lülələri	1s, 3s, 4s
17.12. Lafetli yanğınsöndürmə lülələri	1s, 3s, 4s

17.13. Köpük generatorları	1s, 3s, 4s
18. Yanğın maneələri üçün boşluqların doldurulması	
18.1. Yanğınsöndürən pəncərələr, qapılar, nominal yanğına davamlılıq həddi olan lift şaftının qapıları, darvazalar, lyuklar, pərdələr, diyircəkli panjurlar, ekranlar, pərdələr	1s, 3s, 4s
18.2. Bina və tikililərin mühəndis sistemlərinin kabel məmulatları, şinlər , möhürlənmiş kabel girişləri, muftalar və boru kəmərləri ilə yanğın maneələrini keçmək üçün qovşaqlar	1s, 3s, 4s
18.3. Duman keçirməyən yanğın qapıları , tüstü keçirməyən qapılar	1s, 3s, 4s
19. Tüstü havalandırma sistemlərinin bir hissəsi kimi işləyən texniki vasitələr	
19.1. Normal halda açıq və normal bağlı olan yanğın damperləri, tüstü lyukları	1s, 3s, 4s
19.2. Siqaret əleyhinə ekranlar (pərdələr , jalüzlər)	1s, 3s, 4s
19.3. Egzoz ventilyatorları	1s, 3s, 4s
19.4. Hava kanalları	1s, 3s, 4s